

Zákon č. 115/2000 Sb.,
o poskytování náhrad škod způsobených
vybranými zvláště chráněnými živočichy,
ve znění pozdějších předpisů

9.	<u>01.02.2022</u>	<u>261/2021 Sb.</u>	Aktuální znění
8.	<u>01.04.2021 - 31.01.2022</u>	<u>50/2021 Sb.</u>	
7.	09.04.2019 - 31.03.2021	<u>100/2019 Sb.</u>	
6.	01.01.2018 - 08.04.2019	<u>197/2017 Sb.</u>	
5.	01.07.2010 - 31.12.2017	<u>227/2009 Sb.</u>	
4.	14.04.2006 - 30.06.2010	<u>130/2006 Sb.</u>	
3.	01.01.2003 - 13.04.2006	<u>320/2002 Sb.</u>	
2.	31.12.2001 - 31.12.2002	<u>476/2001 Sb.</u>	

§ 1

Předmět úpravy

Poskytování náhrad škod způsobených:

- a) vybranými zvláště chráněnými živočichy ¹⁾
- b) kormoránem velkým na rybách v letech 2021, 2022, 2023
(Pozn.: Od 1. 4. 2013 již není kormorán na seznamu zvláště chráněných živočichů)

Náhrady škod poskytuje stát za podmínek, v rozsahu a způsobem stanovených tímto zákonem.

1) § 48 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

Zvláště chráněné rostliny a živočichové

(1) Druhy rostlin a živočichů, které jsou ohrožené nebo vzácné, vědecky či kulturně velmi významné, lze vyhlásit za zvláště chráněné.

(2) Zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů se dle stupně jejich ohrožení člení na

a) kriticky ohrožené,

b) silně ohrožené,

c) ohrožené.

(3) Seznam a stupeň ohrožení zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle odstavců 1 a 2 stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(4) Stejně jako zvláště chráněný živočich nebo zvláště chráněná rostlina je chráněn i mrtvý jedinec tohoto druhu, jeho část nebo výrobek z něho, u něhož je patrné z průvodního dokumentu, obalu, značky, etikety nebo z jiných okolností, že je vyroben z částí takového živočicha nebo rostliny.

(5) Ministerstvo životního prostředí stanoví prováděcím právním předpisem způsob hodnocení stavu zvláště chráněných druhů a jejich stanovišť včetně evropsky významných druhů z hlediska jejich ochrany.

§ 3

Vybraní živočichové

- a) bobr evropský
- b) vydra říční
- c) los evropský
- d) medvěd hnědý
- e) rys ostrovid
- f) vlk

§ 4

Předmět náhrady škody

- a) životě nebo zdraví fyzické osoby,³⁾
- b) vymezených domestikovaných zvířatech,
- c) psech sloužících k hlídání vybraných domestikovaných zvířat,
- d) rybách,
- e) včelstvech a včelařském zařízení,
- f) nesklizených polních plodinách,
- g) trvalých porostech,
- h) uzavřených objektech, nebo
- i) movitých věcech v uzavřených objektech.

za předpokladu splnění podmínek stanovených tímto zákonem.

§ 7

Rozsah náhrady škody

- (3) Způsob výpočtu výše škody ve smyslu tohoto zákona na vymezených domestikovaných zvířatech, psech sloužících k jejich hlídání, rybách, včelstvech a včelařském zařízení, nesklizených polních plodinách, trvalých porostech stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou.
- (4) K prokázání výše škody ve smyslu tohoto zákona lze použít též odborné posudky, popřípadě znalecké posudky.⁷⁾ Výše škody na rybách způsobená vydrou říční nebo kormoránem velkým se prokazuje vždy odborným posudkem, popřípadě znaleckým posudkem.

Uplatnění nároku na náhradu škody

§ 8

- (1) Poškozený ohlásí vzniklou škodu podle tohoto zákona do 48 hodin od jejího zjištění místně příslušnému orgánu ochrany přírody,⁸⁾ a to podle místa, kde ke škodě došlo.
- (2) O poskytnutí náhrady škody podle tohoto zákona poškozený požádá krajský úřad příslušný podle místa, kde ke škodě došlo, nebo Magistrát hl.m. Prahy,
- (3) Žádost o poskytnutí náhrady škody poškozený předloží příslušnému orgánu, jde-li o škodu na
 - d) ...trvalých porostech do 15 dnů ode dne, kdy se poškozený o škodě dozvěděl, nejpozději však do 6 měsíců ode dne, kdy ke škodě došlo.
- (5) Není-li žádost poškozeného o poskytnutí náhrady škody předložena příslušnému orgánu ve lhůtách uvedených v odstavci 3, nárok na náhradu škody podle tohoto zákona zaniká.

§ 9

- (1) Poškozený žádá o poskytnutí náhrady škody příslušný orgán písemnou žádostí doloženou doklady a podklady potřebnými pro posouzení nároku na náhradu škody. Obsahové náležitosti žádosti, jakož i doklady a podklady, které poškozený k žádosti připojuje, jsou uvedeny v příloze k tomuto zákonu.
- (3) Příslušný orgán může k prokázání skutečnosti, že škoda vznikla, jakož i k prokázání výše škody vyzvat poškozeného v případě pochybností k doplnění předložených dokladů a podkladů o odborný posudek, popřípadě znalecký posudek, a to v přiměřené lhůtě určené příslušným orgánem

§ 10

- (1) Místně příslušný orgán ochrany přírody⁸⁾ po ohlášení škody neprodleně provede místní šetření, sepíše protokol a zajistí vhodným způsobem důkazy. Tyto podklady předá neprodleně příslušnému orgánu.
- (2) Skutečnosti nezbytné pro posouzení nároku na náhradu škody posoudí příslušný orgán bezodkladně po obdržení úplné žádosti. Při posuzování vychází z předložených dokladů a podkladů,z odborných nebo znaleckých posudků,ze stanovisek a z údajů o monitorování vybraných živočichů poskytnutých Ministerstvem životního prostředí, popřípadě jím zřízených právnických osob.

- (3) Jestliže příslušný orgán zjistí, že škodu způsobil vybraný živočich nebo kormorán velký, jsou-li splněny podmínky stanovené tímto zákonem a nejsou-li pochybnosti o vzniku škody poškozenému a o výši jím požadované náhrady škody, zaplatí příslušný orgán náhradu škody poškozenému nejpozději do 4 měsíců ode dne, kdy příslušný orgán žádost poškozeného o poskytnutí náhrady škody obdržel, a to způsobem, který poškozený ve své žádosti navrhl. Není-li škoda nebo její výše prokázána, příslušný orgán náhradu škody nezaplatí.
- (4) Pokud příslušný orgán nezaplatí náhradu škody ve lhůtě a za podmínek uvedených v odstavci 3, může se poškozený domáhat přiznání náhrady škody podle tohoto zákona u soudu, a to nejpozději do 1 roku ode dne, kdy příslušný orgán žádost poškozeného o poskytnutí náhrady škody obdržel.

Ustanovení společná a závěrečná

§ 11

- (1) Pokud není stanoveno jinak, řídí se právní vztahy upravené v tomto zákoně občanským zákoníkem.
- (2) Na postup příslušných orgánů podle tohoto zákona se nevztahuje správní řád.¹⁰⁾
- (3) Byla-li poskytnuta náhrada škody podle tohoto zákona, nelze poskytnout náhradu škody podle právních předpisů o myslivosti¹¹⁾ a naopak.
- (4) Finanční prostředky na náhrady škod a činnost příslušných orgánů podle tohoto zákona se poskytují příslušným orgánům ze státního rozpočtu.

Příloha k zákonu č. 115/2000 Sb.

Náležitosti žádosti o poskytnutí náhrady škody,
doklady a podklady, které se k žádosti připojují

1. Žádost o poskytnutí náhrady škody obsahuje tyto údaje:
 - c) popis příčin vzniku škody a uvedení rozsahu škody,
 - d) označení vybraného živočicha, který škodu podle poznatků žadatele (poškozeného) způsobil,
 - e) popis opatření žadatele (poškozeného), které učinil k zabránění vzniku škody,

2. K žádosti o náhradu škody žadatel (poškozený) připojuje:

- f) doklad o vlastnickém nebo jiném právu k věci movité nebo nemovité, na níž ke škodě došlo, jde-li o škodu na nesklizených polních plodinách, trvalých porostech, uzavřených objektech nebo movitých věcech v uzavřených objektech,
- g) popřípadě odborný posudek nebo znalecký posudek⁷⁾ o vzniku škody a o její výši, kromě škody na rybách, kdy jde o povinné předložení tohoto posudku [písmeno d)].

3. Příslušný orgán k žádosti připojí protokol a další důkazní materiál (např. videozáznam, fotodokumentaci) z místního šetření provedeného jím nebo orgánem ochrany přírody nebo přizvaným znalcem.

Vyhláška č. 126/2021 Sb., o způsobu výpočtu výše škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy (účinnost od 1.4.2021)

(pozn. - nahradila dřívější vyhlášku č. 360/2000 Sb., o stanovení způsobu výpočtu náhrady škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy na vymezených domestikovaných zvířatech, psech sloužících k jejich hlídání, rybách, včelstvech, včelařském zařízení, nesklizených polních plodinách a na lesních porostech)

Důvodová zpráva:

Nová vyhláška zpřesňuje a konkretizuje postup v jednotlivých případech. Tím dojde k mírnému snížení administrativní zátěže krajských úřadů, jako orgánů příslušných k příjmu a posouzení žádostí z důvodu snížení počtu případů, kdy vznikají nejasnosti při podání žádostí o náhradu škody, a prodlužuje se řešení těchto žádostí.

.

§ 5

Způsob výpočtu výše škody způsobené na trvalých porostech

(2) Výše škody na lesních porostech se určí podle vyhlášky upravující výpočet výše újmy nebo škody na lesích postupem obdobným jako při stanovení výše škody z předčasného smýcení lesního porostu, ze zničení lesního porostu, ze snížení přírůstu lesního porostu nebo snížení kvality lesního porostu anebo postupem obdobným jako při stanovení výše škody z mimořádných nákladů na vyklizení poškozených dřevin.

Praktické poznatky

Vybraní zvláště chránění živočichové přicházející v úvahu pro náhradu škody jsou současně zvěří dle zákona o myslivosti (los evropský, bobr evropský).

Škody působené losem jsou identické nebo velmi podobné škodám působeným zvěří - okus, ohryz (loupání), zničení, popř. mimořádná opatření (náklady na vyklizení – již zřejmě nelze uplatnit náklady na nákladově náročnější opatření, na znalecký posudek atd.).

Bobr působí další (specifické) škody (poškození produkční funkce, předčasné smýcení, snížení kvality) – viz dále.

Systemizace škod způsobených bobrem

1) Škody na lesních pozemcích (dle nové vyhlášky již zřejmě nelze uplatnit)

V důsledku poškození pozemků je vyloučeno nebo výrazně omezeno lesnické hospodaření na dotčeném lesním pozemku včetně přístupu:

a) **Znepřístupnění lesních pozemků terénními zásahy**

- hloubení nor s následným propadáním terénu
- hrabání kanálů pro transport biomasy

b) **Trvalé nebo dočasné zátopy lesních pozemků (nadržování vody)**

- nadržování vody na drobných vodních tocích pomocí hrází za účelem udržení hladiny vzniklé vodní plochy nad vchodem do úkrytu
- nadržování vody pomocí hrází za účelem zajištění zásobáren potravy na zimní období pod hladinou vzniklé vodní plochy
- nadržování vody za účelem zajištění vodních ploch jako bezpečného transportního koridoru bobra za potravou

c) **Změna lesního typu vlivem zátopy**

- degradace půd dlouhodobým zamokřením + nánosy splavenin a riziko vodní eroze

2) Škody na lesních porostech (lze uplatnit)

a) Škoda ze zničení (předčasné smýcení) lesního porostu

- pokácení dřevin za účelem zajištění potravy, popř. materiálu na stavbu hradů a hrází
- boční ohryz kůry a dřeva s následkem odumření dřevin
- odumření lesních dřevin (kultur) v důsledku trvalé zátopy pozemku nebo vodní eroze

b) Škoda ze snížení kvality lesního porostu

- ohryz dřevin s následnou hnilobou

3) Škody z mimořádných opatření na vyklizení poškozených dřevin

- zejména náklady na odstranění cca 30 cm vysokých zahrocenných pařezů (pařízků) z porostu, jejichž ponechání v porostu s travním pokryvem svými hroty jednoznačně vážně ohrožuje návštěvníky lesa

Dle nové vyhlášky již zřejmě nelze uplatnit jiné škody z mimořádných opatření a škody z nákladově náročnějších opatření, zejména:

- technická opatření za účelem prevence proti předpokládaným škodám způsobeným bobrem spočívající především v ochraně dřevin - náklady na individuální ochranu stromů (drátěné oplocení, plastové tubusy)
- transakční náklady/režijní náklady spojené s ohlášením vzniklé škody orgánu státní správy a doprovod (včetně nákladů na provoz auta) zástupců tohoto orgánu k lokalizaci a potvrzení evidovaných škod bobrem
- další náklady spojené s řešením náhrady vzniklé škody (v případě většího plošného poškození splňující zákonnou povinnost nového zalesnění pak i náklady na toto nové zalesnění)

Škody uplatnitelné dle vyhlášky

Škoda z předčasného smýcení lesního porostu - § 7 (S5)

Škoda ze zničení lesního porostu - § 8 (S6)

Škoda ze snížení přírůstu lesního porostu - § 9 odst.4
(S7.2)

Škoda ze snížené kvality lesního porostu - § 11 odst.1
(S9.1)

Škoda z mimořádných opatření na vyklizení poškozených
dřevin - § 14 (S11.1)

Děkuji Vám za pozornost